

Any 2010

Novembre

Dimarts, 2 – Convocatòria de la Beca de Recerca La Selva 2011

El Consell Comarcal de la Selva va convocar una nova edició de la Beca de Recerca La Selva 2011, organitzada pel Centre d'Estudis Selvatans amb la col·laboració de l'Arxiu Comarcal de la Selva.

L'objectiu d'aquesta beca, com diu el seu enunciat, és promoure la realització de treballs d'investigació en ciències socials i humanes en l'àmbit històric de la Selva. S'atorgarà al millor projecte inèdit de recerca en els camps científics que inclou l'enunciat, preferentment història i geografia, però també antropologia, sociologia, dret, filologia, art, economia, etc. referit a l'àmbit territorial de la comarca històrica de la Selva. També pot referir-se a territoris adjacents que hi hagin tingut una relació intensa i mentre es justifiqui convenientment en el treball.

La dotació de la beca en aquesta ocasió va ser de 4.000 euros, rebaixant en 1.000 euros el que havia estat fins ara, atesa la situació de crisi econòmica i de reducció de despesa per part de l'Administració. Els pagaments es fan efectius en tres parts: un 35% en el moment de resoldre's la concessió; un altre 30% a la meitat del termini de realització del treball, quan s'hagi presentat i valorat la memòria preceptiva sobre l'estat de la investigació; i la resta, el 45%, una vegada finalitzat el treball i després que el jurat n'hagi dictaminat la qualitat.

Cartell de la Beca de Recerca la Selva, en la seva cinquena convocatòria.

El termini de presentació de sol·licituds finalitzava el 17 de gener de 2011 i podien optar-hi els investigadors que, de forma individual o col·lectiva, presentessin una proposta de recerca d'acord amb les bases.

Desembre

Dissabte, 11 de desembre – Matinal al museu de la Pesca i al monestir de Santa Maria del Collet

Foto de grup a l'entrada del Museu de la Pesca.

Matinal ja de ple hivern i, per tant, en un lloc tancat i de temperatura suau. La costa és el lloc ideal. A proposta del soci de Calonge Joan Molla, sempre recolzat per la geògrafa Esther Loaisa, es va visitar, en primera instància, el Museu de la Pesca de Palamós, situat en l'antic edifici del *tinglado* del port de Palamós. Durant la visita, que va ser molt ben guiada i comentada, es van poder veure els diferents espais i objectes que expliquen amb profunditat tots els aspectes vinculats a les arts de la pesca i de la vida marinera en general.

A continuació es va fer un recorregut per Palamós i finalment anarem al monestir de Santa Maria del Collet on els amfitrions de la trobada ens van fer una visita detallada dins els murs del monestir, construït sobre una vil·la romana.

Façana de l'església de Santa Maria del Collet atenent les explicacions d'Esther Loaisa.

A l'interior de l'església es van poder veure els plafons sobre el resultat de les excavacions dutes a terme en aquest indret.

Dimarts, 21 – Reunió de Junta

El primer dels temes tractats va fer referència al fet que el número 22 dels *Quaderns de la Selva* comptarà per primera vegada, en l'apartat d'Estudis, d'un resum del contingut, una traducció a l'anglès d'aquest resum i un recull de paraules clau per a identificar-ne els principals elements.

Es va fer una valoració de la Jornada d'Onomàstica, celebrada a Lloret de Mar el 16 d'octubre, i es va plantejar de publicar les ponències i les comunicacions al número 23 dels *Quaderns*.

Sobre el projecte de les biografies selvatanes, s'informa que la majoria ja tenen els text base redactat. Es planteja incorporar-hi imatges, la qual cosa implicarà una tasca addicional que no estava pressupostada.

Es proposen una sèrie d'activitats de cara a l'any entrant. La Trobada d'Entitats i la presentació del treball guanyador de la Beca de Recerca, que se celebrarà a Anglès. Presentació dels *Quaderns de la Selva* a Lloret de Mar, Cassà de la Selva, Santa Coloma i Brunyola. Presentació dels *Estudis i Textos* a Blanes i a Vidreres. Matinals a Santa Cebrià dels Alls (Gavarres), Vall del Llénena, Tossa de Mar (ca l'Aromir), Riudarenes (la Camparra i Montcorb) i Montnegre (Sant Mateu, Hortsavinyà).

En l'apartat de prec i preguntes, David Moré informa sobre la petició que ha fet el Centre d'Estudis Tossencs d'entrar a formar part del Patronat Eiximenis de la Diputació de Girona. Demana a la resta de la Junta d'obtenir l'aval del Centre d'Estudis Selvatans, prec al qual es respon per unanimitat que sí.

David Moré demana també sobre la possibilitat de crear a la web del CES un apartat on s'informi de les línies de recerca dels membres del Centre així com una fitxa personal de cada investigador.

Any 2011

Gener

Dissabte, 15 - Inauguració de l'exposició itinerant «La Guerra del Francès a les comarques gironines» a Tossa

Ubicada a la Casa de Cultura Tomàs Vidal i Rei, l'exposició ha estat promoguda pel Patronat Eiximenis de la Diputació de Girona i comissariada per l'historiador Genís Barnosell. Els diversos centres d'estudis adscrits al Patronat, inclòs el Centre d'Estudis Selvatans, hi han col·laborat aportant informació sobre la Guerra del Francès als respectius àmbits d'actuació (cosa que s'ha vist reflectida tant a l'exposició com al catàleg) i coordinant la itinerància de l'exposició per la

comarca respectiva. El capítol del catàleg referent a la Selva ha estat escrita per l'historiador Jordi Bohigas.

En l'acte d'inauguració hi van intervenir Josep Colomer (regidor de Cultura de l'Ajuntament de Tossa), Genís Barnosell, Narcís Figueras (president del Centre d'Estudis Selvatans) i M. Pilar Mundet (diputada de la Comissió de Cultura de la Diputació de Girona). Els parlaments, a banda de destacar la implicació de la Diputació i del Centre d'Estudis en la divulgació històrica, van remarcar l'assalt a Tossa per part d'un contingent italià enquadrat dins l'exèrcit napoleònic, ben conegut gràcies a l'acurada descripció que en va fer un dels seus components, l'enginyer militar Camillo Vacani.

L'exposició va romandre a Tossa fins al dia 27 de febrer.

Divendres, 28 – Reunió de Junta

El primer tema tractat va ser sobre el contingut del proper *Quaderns de la Selva*, que serà el número 23. Es decideix que incorporarà les ponències i comunicacions de la Jornada d'Onomàstica però amb el dubte d'incorporar totes les comunicacions o només les d'àmbit selvatà o de comarques gironines.

En segon lloc, es parla de les subvencions que enguany es demanen al Patronat Eiximenis, amb la incorporació de la petició per a l'organització d'activitats, destinada a les despeses de la Trobada d'Entitats, que tindrà lloc a Anglès. Altrament es presentaran les habituals de cada any per a les dues publicacions i les despeses de funcionament.

Narcís Figueras proposa dur a terme una Jornada de presentació de recerques actuals (RAS) sobre temes relacionats amb la llengua, en col·laboració amb Òmnium Cultural La Selva. Es tractaria de convidar alguns dels experts que actualment treballen en dialectologia, com seria el cas de Jordi Dorca, que publica un article als *Quaderns de la Selva* 22.

Joan Llinàs comenta que l'AGAUR ha acceptat la sol·licitud de beca per a continuar la recerca sobre Querós, en la petició de la qual el CES s'ha de comprometre a aportar un 10% de la quantitat sol·licitada.

Sobre les activitats previstes per al proper quadrimestre, es posen ja les dates definitives perquè han de sortir en la propera circular del Centre: Assemblea del CES a Santa Coloma (10 de març), presentacions dels *Quaderns* a Santa Coloma (10 de març), Cassà (25 d'abril) i Lloret (16 d'abril). Presentacions del núm. 13 d'Estudis i Textos, *La Guerra Civil a la comarca de la Selva*, a Vidreres (2 d'abril) i Blanes (7 d'abril). Matinals al Museu d'Art de Girona (per veure al quadre *El Gran Dia de Girona* i l'exposició preparada al seu entorn, el 12 de febrer), a Riudarenes (la Camparra i Montcorb, 5 de març), a Lloret de Mar (passeig amb barca per la costa lloretenca, 16 d'abril) i a Tossa de Mar (ca l'Aromir, capella de la Mare de Deu de Gràcia i camí de ronda, 30 d'abril).

Febrer

Dissabte, 12 – Matinal al Museu d'Art de Girona

Aquesta matinal del CES va aprofitar les visites guiades amb motiu de la col·locació del quadre *El gran dia de Girona* del pintor Ramon Martí Alsina a la nova seu de la Generalitat a Girona. L'obra s'inspira en un fet ocorregut durant el Setges de Girona de la Guerra del Francès, concretament el 19 de setembre de 1809. L'activitat, guiada per Genís Barnosell, professor d'història contemporània de la UdG, va començar amb una visita al Museu d'Art de Girona on hi havia una exposició temporal sobre els treballs previs que el pintor havia fet sobre el quadre. Seguidament es van visitar *in situ* els indrets on van succeir els fets en què s'inspira l'obra. Finalment ens vam adreçar a la capella de l'antic Hospital de Santa Caterina on s'exposa aquesta pintura a l'oli que és l'obra de cavallet més gran feta a Catalunya.

Atenent les explicacions de Genís Barnosell,
en el punt on van succeir els fets representats en el quadre.

Març

Dijous, 10 – Assemblea del CES. Santa Coloma de Farners (Biblioteca Joan Vinyoli)

Assistència reduïda de socis malgrat que es feia coincidir amb la presentació del número 22 dels *Quaderns de la Selva*. L'acte va transcórrer amb fluïdesa i amb el següent ordre:

En primera instància, es va fer un repàs genèric de les activitats dutes a terme pel CES fent atenció principalment a la celebració de la Jornada d'Onomàstica.

Segonament, es van exposar els comptes de l'entitat, que van resultar aprovats pels assistents. Es féu notar que durant el 2010 hi va haver un romanent negatiu de 2.103 € com a conseqüència de despeses no previstes, com fou el cas d'una subvenció de l'AGAUR que es va haver de retornar.

En tercer lloc, es van comentar les properes activitats previstes, especialment la Trobada d'Entitats i la presentació de la Beca de Recerca, que es preveia de celebrar a Anglès a finals de primavera.

Finalment, en l'apartat de precis i preguntes, Joan Llinàs, vicepresident del CES i un dels coordinadors del treball sobre les biografies de personatges selvatans, va posar al dia els assistents de la situació de la recerca, remarcant que ja s'havien confegit tots els continguts i que només mancaven les imatges.

Dijous, 10 – Presentació del *Quaderns de la Selva* 22 a Santa Coloma de Farners (Biblioteca Joan Vinyoli).

Sessió commemorativa dels 80 anys del primer curs de català (1931) i de l'estada de Pompeu Fabra a Santa Coloma.

La presentació dels *Quaderns de la Selva* 22 es va incloure en un acte de gran abast dedicat a la llengua catalana i organitzat conjuntament amb Òmnium Cultural La Selva, el CPNL i la Biblioteca Joan Vinyoli, amb el suport i la col·laboració de l'Arxiu Comarcal de la Selva.

L'acte tingué dues parts diferenciades. En primer lloc, es portà a terme la presentació de dos estudis recents sobre la llengua catalana en dues zones de la comarca de la Selva, la de marina i la de les Guilleries. La primera corregué a càrrec de Núria Busquet, la qual presentà el seu treball sobre la situació actual del parlar salat a la costa des de Blanes fins a Tossa de Mar. Tot seguit, Jordi Dorca

Nombrosa assistència de públic a la presentació del *Quaderns* 22.

exposà el seu treball sobre els parlars de les Guillerries, a cavall de la Plana de Vic i de la plana selvatana, i en féu una aproximació geolingüística.

A continuació, centrant-se en el 80è aniversari del primer curs de català a Santa Coloma de Farners, tema d'un dels articles dels *Quaderns*, tingué lloc la taula rodona *Jordà, Fabra, Vinyoli, el curs de català de 1931 i els d'avui*, a la qual participaren Narcís Figueras, coautor de l'article dels *Quaderns* dedicat a Mn. Jordà; Pep Solà, estudiós de l'obra de Joan Vinyoli i autor de la seva biografia; Josep Maria Casas, historiador i arxiver, i Roger Vilà, responsable del Servei Comarcal de Català del Consorci per a la Normalització Lingüística. Figueras resumí el contingut de l'article, mentre que Solà i Casas comentaren la coneguda fotografia de la cloenda del curs de català juntament amb diverses anècdotes relacionades amb moltes de les persones que hi apareixen, com ara el mateix Joan Vinyoli i Pompeu Fabra. Finalment, Roger Vilà exposà l'estat actual dels cursos de català a la comarca de la Selva i la nova realitat sociològica a la qual han de donar resposta i va plantejar alguns reptes de cara al futur.

Els participants en la taula rodona sobre la commemoració del Curs de Català de 1931.

Dissabte, 12 – Matinal a la Camparra i a Montcorb (Riudarenes)

Per a aquesta matinal es va contactar amb la Fundació Emys, entitat amb seu a Riudarenes, la qual promou la recerca, la protecció i la divulgació del patrimoni natural. La visita va comptar amb el guiatge d'un dels seus tècnics, en Marc Franc, en col·laboració amb en Dani González de l'Ateneu de Riudarenes. Va transcórrer en dos ambients ben diferenciats del municipi. En un primer moment es va visitar l'espai de la Camparra, una zona humida propera al nucli urbà en la qual es van poder veure diverses accions per preservar aquest reduït, però ric, espai natural.

A l'espai interpretatiu de la Camparra, atenent les explicacions de Marc Franc.

En una segona visita, es va accedir caminant cap a la masia de Montcorb, l'ermita de la Mare de Deu de Montcorb, ambdós casos vistos des de fora estant, i es va continuar fins al cim de l'anomenat Ninot de Montcorb, turó d'origen volcànic, cosa que demostren les columnes basàltiques que van aparèixer després d'una extracció de pedra. Finalment, ja de tornada, es va fer una breu passejada pel nucli urbà de Riudarenes.

Divendres, 25 – Presentació dels *Quaderns de la Selva* 22 a Cassà de la Selva

La publicació als *Quaderns* d'un estudi titulat *El setge i la ocupació del castell de Cassà de la Selva* (1329), a càrrec de Lluís Sales, va propiciar la presentació a la població de Cassà, la qual, encara que des d'un punt de vista administratiu pertany a la comarca del Gironès, ha tingut i continua tenint molt vincles amb la Selva. L'acte es va dur a terme a la Sala Municipal de la Coma i va comptar amb la presència de Narcís Figueras, president del CES, i de Xavier Romero, regidor de Cultura, així com també amb l'assistència d'un nombrós públic atret per la temàtica de la recerca. El treball, però, no parla pas del mític «fet de Cassà», que va tenir lloc a finals del segle XIV, sinó d'uns esdeveniments previs, també amb força violència, centrats en

Avinguda d'arbres, prop de Montcorb.

els conflictes jurisdiccionals entre els Esquerrer i els Moncada, que van comptar amb la intervenció dels jurats de Girona en defensa dels seus propis interessos i que van tenir com a resultat el setge i l'ocupació del castell l'any 1329.

L'autor del treball acompanyat de l'arxiviera de Cassà, Dolors Grau.

Abril

Diumenge, 3 – Presentació dels *Estudis i Textos 13, La Guerra Civil a la comarca de la Selva*. Vidreres (Biblioteca Joan Rigau)

Presentació de la segona publicació que anualment edita el CES i que en els darrers anys és el resultat del treball guanyador en la Beca de Recerca La Selva de dos anys anteriors. L'acte que coincidia amb l'aniversari del primer bombardeig sobre Vidreres durant la Guerra Civil va ser precedit per una passejada pels voltants de l'antic aeròdrom de Vidreres, construït durant la Guerra i, situats a la biblioteca, per la presentació, a càrrec de Lluís Astier, d'uns panells expositius que han de ser el primer pas per a constituir un centre d'interpretació dels espais de la Guerra. En el transcurs de l'acte es va visionar un vídeo on apareixen unes instantànies del bombardeig a Vidreres.

Per a la presentació de la publicació es va comptar amb la presència del doctor en història i capità d'artilleria Germán Segura, prologuista del llibre, i de Pablo de la Fuente, autor del treball, que van elogiar la tasca duta a terme pel Centre de promoure una publicació que tracta aspectes sobre la Guerra civil que podien haver passat desapercebuts si no eren tractats des d'una òptica que inclogués la història militar.

Presentació de l'EIT 13 a la sala d'actes de la biblioteca de Vidreres.

Dijous, 7 – Presentació dels Estudis i Textos 13, *La Guerra Civil a la comarca de la Selva*. Blanes

Aquesta presentació va haver de ser suspesa en aplicació estricta de la llei electoral, que impedia dur a terme qualsevol acte que comptés amb presència institucional.

Dimecres, 13 – Reunió de Junta

En primer lloc es va repassar l'estoc de publicacions existents a la distribuïdora Nord-est, ja que feia poc que n'havia arribat la liquidació trimestral. Es decidí demanar-los les existències de les publicacions exhaurides.

Segonament, atesa l'arribada de la confirmació de les subvencions del Patronat Eiximenis, es comentaren les darreres novetats al respecte, bàsicament consistents en la continuïtat de la retallada per a la segona publicació. Narcís Figueras, president del CES i membre del Patronat, explicà que les retallades anirien a més, tal com es preveia en el context econòmic actual. Semblava que la primera publicació comptaria amb subvenció, mentre que la segona publicació s'hauria d'alternar amb la subvenció per a activitats. Calia restar a l'espera de noves notícies.

Respecte les biografies selvatanes, es decidí efectuar els pagaments dels treballs de redacció de diversos articles fets per Montse Xirgu i Aitor Roger.

Finalment, després d'anys d'espera, la publicació de la *Història de la Selva*, obra col·lectiva editada per la Diputació de Girona i coordinada per Narcís Figueras i Joan Llinàs, veurà la llum. Per aquest motiu es plantejà fer la presentació el 27 del mateix mes d'abril. El Centre s'encarregaria de fer-ne la difusió prèvia. S'aconseguí la participació de Joaquim M. Puigvert, professor d'història contemporània i vicerector de la UdG.

Un altre tema destacat va ser la concreció del dia, l'horari i els participants provisionals per a la Trobada d'Entitats i a la presentació de la Beca de Recerca 2010 a Anglès. L'acte es preveia que tingués tres parts: presentacions d'activitats dutes a terme per les entitats, intervencions d'investigadors convidats i presentació del treball, per acabar amb una visita i un dinar al vapor de la Burés.

Seguidament, es comentaren altres activitats previstes, com la presentació a Lloret dels *Quaderns* i les matinals a Lloret i al castell de Sant Ferran a Figueres, on s'aniria a veure l'exposició *La Rovirada*.

Dissabte, 16 – Matinal a la costa lloretenca

La matinal va consistir en un passeig en barca per la costa de Lloret, primer anant cap a l'oest i després cap a l'est. Per dur a terme aquesta activitat, que complementava la presentació dels *Quaderns de la Selva 22* prevista per al final de la jornada, es va comptar amb la presència de Joan Domènech i de Jordi Rocas, bons coneixedors del litoral lloretenc i de diverses anècdotes relacionades amb el mar i la costa.

La costa de Lloret des d'un vaixell, escoltant els comentaris de Joan Domènech.

Dissabte, 16 – Presentació dels *Quaderns de la Selva 22* a Lloret de Mar (Sala d'actes de l'Antic Sindicat)

Joan Domènech havia escrit una llanda al darrer *Quaderns de la Selva* titulada *Joan Sala i Lloberas, artista entre una nissaga de gent de mar*, on donava a conèixer la figura d'aquest lloretenc que destacà, a banda de la seva professió marinera i vocació artística, pels seus reculls toponímics de la costa. Així doncs, es va presentar aquest article i s'aprofità l'acte per recordar Joan Sala, mort feia pocs mesos. Van intervenir-hi també Narcís Figueras, president del CES, i M. Antònia Batlle, regidora de Patrimoni Cultural.

Presentació del QS 22 a Lloret.

Dimecres, 27 – Presentació de la *Història de la Selva* a la Biblioteca Joan Vinyoli, de Santa Coloma de Farners

No era un acte organitzat pel Centre d'Estudis, sinó per la institució editora, la Diputació de Girona, però sí que va aplegar entre el públic un bon nombre de socis actius i d'investigadors vinculats a la nostra entitat i autors de capítols i apartats del llibre que es presentava, el volum 6 de la col·lecció *Història de les comarques*

Els autors i coordinadors del volum després de la presentació.

gironines. L'acte va comptar amb la presència del diputat Roger Zamorano, també historiador, i de l'alcalde de la ciutat, antic diputat que durant el seu mandat s'havia interessat pel projecte. Després de més de 10 anys de feina, finalment hom veia amb satisfacció el llibre al carrer. Coordinat per Joan Llinàs i Narcís Figueras, el volum de més de 1000 pàgines de la *Història de la Selva* es va presentar en societat apadrinat per l'historiador, antic membre de la Junta del Centre d'Estudis Selvatans i actual vicerector de la UdG, Joaquim M. Puigvert, que va ponderar àmpliament alguns dels aspectes de l'obra que havia trobat destacables.

Dissabte, 30 – Matinal a ca l'Aromir, capella de la Mare de Déu de Gràcia i el camí de ronda (Tossa de Mar)

La matinal va iniciar-se amb una visita a ca l'Aromir, una antiga casa pairal tossenca amb centúries d'història. Ens va acollir la família i seguidament Francesc Aromí ens féu una breu explicació sobre la història de la casa i de la família. A continuació es van poder visitar les dependències de la casa, tot un model de pairalia benestant amb element patrimonials de gran vàlua.

Atenent les explicacions de Francesc Aromí.

La matinal va seguir fent camí guiats per a la ocasió per Josep Santané, reconegut excursionista tossenc i ànima de moltes iniciatives de recuperació de camins històrics. Primerament ens vam dirigir a la capella de la Mare de Déu de Gràcia, situada als contraforts del massís de Cadiretes i recuperada i consolidada recentment. A continuació vam girar cap la costa per resseguir el recuperat camí de ronda de cala Pola i cala Bona, per retornar novament a la vila de Tossa.

Foto de grup just al finalitzar el camí de ronda amb el perfil de Tossa al fons.

Maig

Divendres, 20 – Reunió de Junta

En primer lloc es formulà l'acceptació d'assumir l'assegurança de tercers que la Coordinadora de Centres d'Estudi de Parla Catalana proposa als centres que acull. En els propers dies es procedí efectuar la subscripció.

Seguidament es féu un repàs dels continguts per a la Trobada d'Entitats que havia de tenir lloc el cap de setmana següent.

Es proposaren tres activitats de cara a les properes setmanes. Per una banda, intentaria organitzar una presentació dels *Estudis i Textos* a Blanes. També, una sortida al castell de Sant Ferran de Figueres per veure l'exposició *La guerra de mossèn Rovira. La sorpresa de Figueres*, comissariada per Germán Segura. Finalment, es pensà en una darrera activitat just abans de vacances, una taula rodona titulada *De biblioteca a biblioteca* que es duria a terme a la Biblioteca Vinyoli de Santa Coloma i en la qual es pretenia destacar la tasca que durant més de vuitanta anys han dut a terme les bibliotecàries locals.

Finalment es decidí portar a la correcció ortogràfica les properes publicacions del Centre, els *Quaderns* 23 i els *Estudis i Textos* 14, a fi i efecte que durant l'estiu ja es puguin lliurar a la impremta. Es féu també un recompte dels articles que s'inclourien als *Quaderns* del 2011. D'una banda, decidí que es publicarien les ponències i les comunicacions presentades a la Jornada d'Onomàstica, i de l'altra, es comentà que hi havia altres treballs arribats recentment, els quals s'inclourien dins l'apartat de *Notes i aportacions*.

Dissabte, 28 – IV Trobada d'Entitats de Cultura i Patrimoni i Presentació de la Beca de Recerca La Selva 2010. Jornada «El Ter: paisatge, indústria i patrimoni». Sala Fontbernat i Vapor de la Burés (Anglès)

El 28 de maig va tenir lloc a Anglès, acollits per l'Ajuntament de la vila, la IV Trobada d'Entitats de Cultura i Patrimoni que promou anualment el Centre d'Estudis Selvatans en col·laboració amb les mateixes entitats i amb el suport del Consell Comarcal. La trobada serveix per a intercanviar informacions i projectes entre les entitats i per a presentar els resultats del treball de recerca becat l'any anterior al voltant de la temàtica del qual s'organitza una jornada d'estudi.

Presentació de la Jornada a càrrec de Narcís Figueras, president del CES
i Pere Figuereda, alcalde d'Anglès.

En aquest cas, la primera part de la diada es dedicà a divulgar la tasca de digitalització documental duta a terme durant aquest any mitjançant un Pla d'Ocupació i coordinada per l'Arxiu Comarcal, així com també a presentar les iniciatives i projectes de la Fundació Emys, dedicada a la gestió integral del medi natural. Totes dues intervencions foren molt interessants i generaren un animat debat. Des del Centre d'Estudis s'informà del projecte, ja en fase final, del diccionari de personatges amb rellevància pública, que és previst de publicar el 2012.

Després de l'esmorzar ofert per l'Ajuntament d'Anglès, començà la segona part de la trobada sota el títol *El Ter: paisatge, indústria i patrimoni*, que va comptar amb les intervencions de les professores Anna Ribas (geografia humana) i Rosa Congost (història econòmica) de la Universitat de Girona, les quals tractaren, respectivament, dels paisatges de l'aigua com a elements de desenvolupament territorial i sobre els criteris actuals respecte a la valoració del procés d'industrialització a les comarques gironines; l'arqueòleg i director tècnic de Janus SL, vicepresident

A l'esquerra de la foto, Marc Vilahur, representat de la Fundació Emys.

del CES i coautor (amb J. Merino) del recent llibre *El Ter. El patrimoni vinculat als usos de l'aigua*, parlà sobre aquesta temàtica, amb xifres i exemples de tot el curs del riu. Finalment el becari Gerard Buxeda exposà les fonts, metodologia i conclusions principals del seu treball *L'aigua del Ter a la Selva: iniciatives, usos i conflictes (1837-1930)*, que serà publicat pel CES el 2011 dins la col·lecció Estudis i Textos.

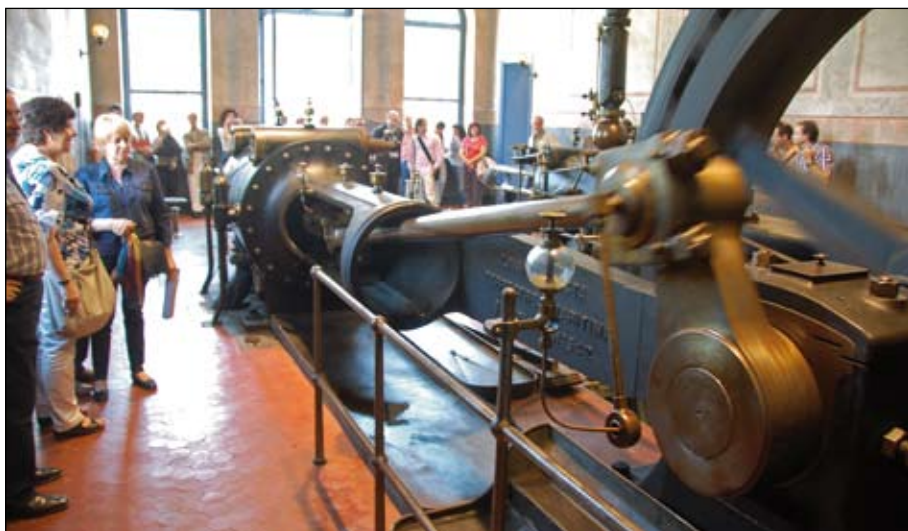
Marc Buxeda a l'esquerra, Rosa Congost i Narcís Figueras, respectivament.

L'acte acabà amb el lliurament de la V Beca de Recerca la Selva a Alejandro Martínez Giralt, que parlà breument del seu projecte d'estudi dels agents sobre el terreny d'una senyoria feudal com el vescomtat de Cabrera (s. XII-XIII). La celebració de la trobada de l'any vinent tindrà lloc dins les terres del vescomtat i les seves poblacions i espais emblemàtics, com ara el castell de Montsoriu.

Alejandro Martínez, rebent de Narcís Junquera, del conseller de Cultura, el diploma que l'acredita com a guanyador de la Beca de Recerca 2011.

Els assistents vam poder visitar les dependències municipals ubicades a la renovada casa Cendra (reforma de Rafael Masó) i ens desplaçarem a la fàbrica Burés. Allí tingué lloc el dinar i la visita al vapor d'aquesta instal·lació municipal, com també a la primera fase de museïtzació de l'espai i les diverses obres que s'hi duen a terme. El vapor, accionat per un motor elèctric, va poder funcionar per a nosaltres, cosa que resultà summament espectacular.

El Vapor de la Burés en funcionament.

Juny

Dissabte, 11– Matinal al castell de Sant Ferran (Figueres). Exposició *La guerra de mossèn Rovira. La sorpresa de Figueres*.

La matinal es va proposar per anar a veure l'exposició: *La guerra de mossèn Rovira. La sorpresa de Figueres*, instal·lada a la sala Martín Zermeno del castell de Sant Ferran de Figueres. L'exposició tractava sobre *La Rovirada*, un episodi poc conegut però de gran importància ocorregut durant la Guerra del Francès, que va protagonitzar Francesc Rovira, (1764-1820), doctor en teologia i brigadier i fill de Sant Miquel de Campmajor, la matinada del 10 d'abril de 1811 i que fou la recuperació del castell de Sant Ferran. L'exposició va ser comissariada per Germán Segura, el qual ens va fer guiatge, que va continuar també pels espais emblemàtics del mateix castell.

Panoràmica del pati d'armes del castell en un moment de la visita.

Dissabte, 18 – Presentació de dos llibres sobre Grions i Sant Feliu de Buixalleu.

Es presentaren al pavelló polivalent del municipi de Sant Feliu de Buixalleu, ubicat al poble de Grions, dos nodrits volums sobre Grions i de Sant Feliu, originals de Jaume Fugarolas Masó i Josep Pla Massaguer *Grions, història i memòria gràfica* i *Sant Feliu de Buixalleu en el temps*. Hi van prendre part, al costat altres convidats de caràcter institucional i dels autors, la investigadora Gemma Font, del Museu Etnològic del Montseny La Gabella, d'Arbúcies, i el president del Centre d'Estudis Selvatans, Narcís Figueras. La concurrència va ser extraordinària pel que solen ser les presentacions de llibres, tot i que s'explica pel fet que la tipologia dels llibres (dedicats en gran part a la història de les famílies i les cases del dos nuclis i a la vida rural i tradicional) havia requerit el contacte amb moltes persones, tant de les poblacions com oriünds residents a fora, això va fer que no volguessin perdre's aquest acte de retrobament al poble on viuen o d'on eren originaris, una acte

que, a més, va ser amenitzat pel popular Quim Masferrer, ex-Teatre de Guerrilla, vinculat a la població. L'acte va acabar amb un refrigeri per a tothom.

Panoràmica de la presentació dels llibres de Fugarolas i Pla.

Dijous, 30 – Taula rodona *De biblioteca a Biblioteca. De la primera biblioteca de la Caixa (1923) a l'actual Joan Vinyoli (2008), passant per la de 1961.* Biblioteca Joan Vinyoli (Santa Coloma de Farners)

El dia 30 de juny de 2011 tingué lloc a la Biblioteca Joan Vinyoli de Santa Coloma de Farners la taula rodona titulada *De biblioteca a biblioteca. De la primera Biblioteca de «la Caixa» (1923) a l'actual Joan Vinyoli (2008), passant per la de 1961*, aprofitant diverses efemèrides relacionades amb la biblioteca de Santa Coloma i els *Quaderns de la Selva*.

Narcís Figueras moderador de l'acte i M. Teresa Miret, en un moment de la seva presentació.

Presentà l'acte Narcís Figueras, professor de la UOC i president del Centre d'Estudis Selvatans. En primer lloc, intervingué M. Teresa Miret, directora de la Biblioteca Central d'Igualada i autora de l'obra *Una aportació a la lectura pública del segle XX. Les biblioteques de «la Caixa»* (1923-1993) (2010), en la qual es fa esment de la biblioteca de Santa Coloma com la primera de la xarxa de biblioteques de «la Caixa».

A continuació s'obrí la taula rodona pròpiament dita amb la participació de Núria Masó, antiga bibliotecària de la Biblioteca de «la Caixa» (1962-1993); Lluís Selga, antic delegat de la Caixa de Pensions; Josep M. Casas, historiador i arxiver; Monserrat Orriols, responsable de la biblioteca de 2002 a 2008, i Francina Sanmartín, actual directora de la Biblioteca Joan Vinyoli.

Lluís Selga i Josep M. Casas en el transcurs de la seva aportació.

L'organització va córrer a càrrec del Centre d'Estudis Selvatans, Òmnium Cultural la Selva, la Biblioteca Joan Vinyoli i l'Ajuntament de Santa Coloma de Farners, i comptà amb la col·laboració i el suport de l'Arxiu Comarcal de la Selva.

Juliol

Dijous, 14 – Reunió de Junta

Darrera reunió abans de les vacances estivals en què es tractaren tres temes. En primer lloc, sobre les publicacions i sobre el *Quaderns* 23, es va decidir en la Junta anterior publicar tots els treballs presentats a la Jornada d'Onomàstica. En aquest sentit s'oferí a la Societat

Programa de l'activitat.

d'Onomàstica la possibilitat de reutilitzar la maquetació per a una publicació pròpia, si així ho decidissin. Sobre els *Estudis i Textos 14* es confirma la petició de prèleg a la Rosa Congost, d'acord amb la conversa tinguda en el transcurs de la presentació de la Beca a Anglès.

Narcís Figueras féu la proposta, recollint el desig de l'Institut Ramon Muntaner (IRM), que se celebrés l'Espai Despuig a la comarca de la Selva la propera tardor. Aquesta trobada, organitzada anualment pel l'IRM, és una taula rodona que pretén fomentar la crítica i l'anàlisi de diferents perspectives de l'actualitat dels territoris de parla catalana. Es proposà que es fes a Lloret de Mar sobre una temàtica encara per concretar del tot però que girarà entorn de la relació entre els centres d'estudi i els equipaments i serveis culturals. Es decidí acceptar la proposta i fer-la arribar a l'Ajuntament de Lloret.

Finalment, es proposaren algunes matinals per a la propera tardor, sense acabar de concretar-les, com la ruta del camí ral de Vic a Olot o una visita a Sant Llorenç de la Muga.

Setembre

Divendres, 16 – Reunió de Junta

Represa de les reunions i activitats després de l'aturada estival. En primer lloc, es notificà el canvi d'adreça electrònica que el CES tindrà a partir d'ara, atès que l'anterior adreça, gestionada per la Diputació de Girona, ha estat donada de baixa. La nova adreça és: ces@selvatans.cat.

Sobre les publicacions, es féu referència a la necessitat d'actualitzar la llista de socis als *Quaderns 23*. Els textos de les publicacions, tant dels *Quaderns* com dels *Estudis i Textos*, ja s'havien fet arribar a la impremta per realitzar-ne la maquetació i només restava pendent la revisió de galerades.

Joan Llinàs comentà el darrer estat de la qüestió del les biografies selvatanes. La llista s'havia tancat amb 829 personatges. La redacció estava acabada, tot i que mancava la introducció, un índex toponímic i les imatges. Es treballaria en aquestes qüestions durant les properes setmanes, tenint en compte que en cap cas es cercaria una imatge per personatge. Es proposà de cercar les imatges entre els col·laboradors locals intentant que fossin de bona qualitat i tenint en compte la qüestió dels drets. Es disposà d'una prova d'impremta per decidir quin disseny i maquetació s'escolliria, decisió que encara no s'ha pres. Finalment, el mateix Joan Llinàs comentà que de la darrera reunió amb el Consell Comarcal, que ha de publicar l'obra, es va acordar que havia de sortir la propera primavera i s'acordà que s'imprimirien al voltant de 1.000 exemplars.

Sobre la mateixa qüestió, s'informà de la distribució dels pagaments pels treballs de redacció i de coordinació. Els fons rebuts del Consell Comarcal com a resultat de la signatura de diferents convenis entre el 2008 i el 2011 han ascendit a 10.000 € que s'han dedicat a retribuir les tasques de documentació (Janus,

SL, per la dedicació d'Emma Llach), de redacció (Aitor Roger, Montse Xirgu, Joan Llinàs, Emma Llach i Narcís Figueras) i de direcció del projecte, revisió del conjunt, redacció de la introducció i elaboració dels índexs (Narcís Figueras i Joan Llinàs). També s'acordà que els 2.000 € addicionals del darrer conveni es dediquessin a la gestió d'imatges.

Narcís Figueras comunicà a la Junta l'existència d'un projecte d'edició relacionada també amb biografies de personatges d'un editor privat, que compta amb el patrocini d'una empresa d'autopistes i que s'ha presentat als diversos ajuntaments de la comarca. Tot i l'orientació sensiblement diferent (més aviat encarada a divulgació i protocol), era molt aconsellable, afirmà, accelerar al màxim la conclusió del nostre projecte de diccionari biogràfic, en què s'ha treballat tant de temps i que el Consell Comarcal té previst editar.

Es plantejà la conveniència de fer una nova presentació de la *Història de la Selva*, en algun poble de la costa. Fins i tot emmarcada en algun tipus de jornada on s'exposessin els diferents treballs inclosos en l'obra amb més temps del que suposa una sola presentació. El tema quedà pendent d'anar-lo perfilant.

Es comentà la conveniència de garantir per tots els mitjans la percepció de la subvenció ja concedida per l'AGAUR (4.000 €) i destinada al projecte Querós, ja que l'any passat es va haver de retornar l'ajut per una anomalia en la justificació. Es decidí demanar assessorament sobre les modalitats de contractació d'un documentalista per part del CES.

Finalment, es determinaren les properes matinals, que es concretaren en una sortida pel camí ral d'Olot a Vic pel tram de les Marrades del Grau, que es realitzaria el proper 15 d'octubre amb l'acompanyament del Centre d'Estudis d'Olot i Comarca; una segona, el 5 de novembre, en el transcurs de l'Espai Despuig i que tindria lloc a les sales d'exposició de can Saragossa a Lloret, i una tercera, pel 3 de desembre, en la qual es visitaria Sant Cebrià dels Alls i Romanyà, al massís de les Gavarres.

Octubre

Dissabte, 1 - Inauguració de l'exposició itinerant «La Guerra del Francès a les comarques gironines» a Hostalric

L'1 d'octubre l'exposició «La Guerra del Francès a les comarques gironines» arribava a Hostalric, on quedà exposada a l'edifici de l'Ajuntament, ubicat a l'antic convent de Sant Francesc. En l'acte d'inauguració, dins del marc de l'anyal Fira de Sant Miquel que celebra la població, van intervenir Josep Antoni Frias (alcalde d'Hostalric), Antoni Solà (diputat de Cultura de la Diputació) i Joan Llinàs (sotspresident del CES i representant del Centre a la comissió organitzadora de l'exposició), que va realitzar una visita guiada pels diversos plafons, tot destacant especialment la importància estratègica d'Hostalric durant la Guerra

del Francès i els diversos fets bèl·lics que s'hi van esdevenir. L'acte va concloure amb un refrigeri.

L'exposició va romandre a Hostalric fins al dia 6 de novembre.

Joan Llinàs en un moment de la seva visita guiada a l'exposició
«La Guerra del Francès a les comarques gironines» a Hostalric.

Divendres, 14 – Reunió de Junta

El primer punt tractat feia referència a la possibilitat de realitzar una exposició en paral·lel a la publicació de les biografies selvatanes. Joan Llinàs comentà que el Consell Comarcal estava interessat en aquesta iniciativa, en què el CES no participaria de manera directa, tot i que la considera molt positiva.

Es comentà, a més, quin havia de ser el disseny final de la publicació, a partir de tres propostes de la impremta Cantalozella. Semblava que finalment s'optaria per la distribució del text a tres columnes, en espera que el Consell Comarcal, editor de la publicació, ho resolgués definitivament.

Per continuar amb la recerca sobre Querós, subvencionada per l'AGAUR, Joan Llinàs proposà la contractació d'una persona per part del CES d'acord amb les condicions de concessió de l'ajut. En aquest sentit es proposà buscar assessorament per a la tramitació correcta, a través de Talaia, servei ofert per la Coordinadora de Centres d'Estudis. Les tasques d'aquest projecte que quedaven pendents feien referència a la recerca en arxius i centres de documentació.

La convocatòria de la Beca de Recerca La Selva d'enguany presentava algunes dificultats d'ordre econòmic, tal com havia estat exposat pel Consell Comarcal. Tot i això, es va decidir de convocar-la igualment, amb la proposta ja assumida l'any anterior, de dotar-la amb 4.000 €. A proposta del Consell Comarcal, i per a

poder optar, si s'escau, a la convocatòria d'ajuts que la Generalitat de Catalunya oferirà a l'entorn del 300 aniversari de la Guerra de Successió, en aquesta ocasió es valoraran preferentment, en igualtat de condicions, treballs que estudiïn aquella època. Amb tot, aquest no ha de ser un requisit excloent.

Es proposà també que el Centre d'Estudis renovés els membres que aporta al jurat de la Beca per tal que hi hagi una rotació en la participació dels membres del CES i en aquest sentit es proposà que hi assisteixin els integrants de la junta Miquel Borrell i Elvis Mallorquí, en espera de la seva confirmació definitiva.

Es parlà també de la renovació del conveni amb el Consell Comarcal. Des del CES es volia proposar que es potenciés la Trobada d'Entitats a fi i efecte que fos també cada vegada més una jornada tècnica i científica. Per tant, en la mesura del possible s'hauria de mantenir, si no incrementar, l'aportació que actualment hi fa el Consell.

Narcís Figueras informà dels canvis haguts, després de les eleccions locals, en els càrrecs del Patronat Francesc Eiximenis, de la Diputació, en el qual el CES es troba integrat. Es preveu un relleu en la direcció de l'entitat i modificacions en les convocatòries. El més important per a les entitats és la possible reducció de les subvencions que fins ara s'atorgaven per a publicacions i també la modificació de les condicions per a optar-hi. Això podria suposar per al Centre dificultats per a l'edició d'una segona publicació anual. Caldrà veure com evoluciona aquesta qüestió.

Un darrer punt tractat va ser la sol·licitud de col·laboració que van fer els membres del Cercle d'Història de Tordera per col·laborar en la organització de la Trobada d'Entitats del Maresme que al 2012 és previst realitzar en aquella població. El CES es mostrà obert a col·laborar-hi en espera de més concrecions.

Dissabte, 15 – Matinal a les Marrades del Grau, camí ral d'Olot a Vic (Hostalets d'en Bas)

La matinal va ser organitzada conjuntament amb els membres del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, amb Jesús Gutiérrez al capdavant. Va comptar amb la col·laboració, en el guiatge, amb Cesc Busquets i Miquel Àngel Fumanal, que van anar explicant tots i cada un dels detalls del traçat, així com també del procés de construcció i de restauració.

El tram del camí ral d'Olot a Vic que vam recórrer és el que s'anomena

El camí, en un dels trams més costeruts.

les Marrades del Grau, un tram de camí empedrat que constitueix un punt de gran interès històric i arqueològic de l'antic camí ral, a més del seu interès paisatgístic i patrimonial. Es tracta d'un element singular i molt valuós dins l'àmbit de l'arquitectura pública moderna de Catalunya i per aquest motiu han estat recuperades i restaurades recentment gràcies a l'aportació d'una part de l'1% cultural de les obres del túnel de Bracons.

La caminada es va iniciar a la masia de l'Aubert d'Hostalets d'en Bas i va arribar fins l'Hostal Nou, just en el moment d'entrar al Collsacabra, per tornar novament al lloc de sortida després d'un recorregut un xic costerut però del tot recomanable.

Prop de l'Hostal Nou, atenent les explicacions de Cesc Busquets i Miquelàngel Fumanal.

II Seminari d'Estudis Medievals d'Hostalric

Els dies 18 i 19 de novembre de 2010 la sala de plens de l'Ajuntament d'Hostalric acollí el segon seminari d'estudis medievals organitzat pel consistori i l'arxiu històric de la vila, amb la col·laboració de la Universitat de Girona. La present edició es consagrà als nuclis urbans a la Baixa Edat Mitjana i, seguint el patró de la primera edició, la de l'any 2008, s'organitzà a partir de quatre sessions, cadascuna vehiculada per un ponència seguida de diverses comunicacions.

La trobada arrencà amb la conferència del professor Víctor Farías, que descrigué els diferents tipus de nuclis urbans que es detecten a la Catalunya medieval tenint en compte tres indicadors bàsics, el seu origen (antigues ciutats romanes o de creació medieval), la seva estructura (des del punt de vista socioeconòmic, sociopolític o fisiotopogràfic) i les funcions que acaparaven, pensant sempre en l'existència d'una veritable xarxa de ciutats. Tot seguit, A. Martínez, A. Reche i J. Molla, juntament amb E. Loaisa, presentaren les seves comunicacions. El primer sobre la vila d'Hostalric, el centre administratiu del vescomtat de Cabrera i les seves estructures socioprofessionals al segle XIV; el segon a propòsit de la integració de la família Morey a les elits urbanes de la Barcelona del tres-cents; i els tercers entorn dels orígens medievals de la població de Calonge.

El professor Pere Orti donà el tret de sortida a la sessió de la tarda amb un exercici de comparació entre dos centres urbans propers en l'espai, però amb diferències notables, com eren Sant Feliu de Guíxols i la pobla de Castell d'Aro al segle XIV. Proposà com a elements de semblança l'existència d'una certa densitat urbana i de muralles o l'absència, en tots dos casos, de mercat setmanal i fira; mentre que, d'entre els aspectes divergents, destacà el volum demogràfic, la diversitat en l'estructura professional, l'articulació dels monopolis senyorials i l'entramat fiscal i la diferenciació social de les respectives poblacions. Les comunicacions subsegüents versaren sobre el cas de tres celleres de la Selva (Santa Coloma de Farners, Cassà i Vidreres) que al llarg de la primera meitat del tres-cents esdevingueren viles (Dr. E. Mallorquí) i sobre el nucli urbà d'Arbúcies al llarg del període medieval (G. Font i J. Illa). Finalment, J. Llinàs presentà els resultats de diverses excavacions efectuades al Barri Vell de Girona que posen en relleu l'enorme potencial de l'indret com a jaciment, sempre que no es posin entrebancs a la recerca arqueològica.

El segon dia començà amb la ponència del doctor Pere Verdés sobre el protagonisme de les finances municipals en la configuració d'una identitat urbana a la Catalunya baixmedieval. Mostrà amb diversos exemples com el fet que una comunitat s'havia de reunir per respondre a les demandes reials i trobar solucions per a la gestió i el control de la caixa comuna enfortia la consciència col·lectiva. A continuació, A. Martí presentà un tram concret (1358-61), si bé crucial, del seu estudi en curs sobre els sistemes fiscal i financer de la vila de Castelló d'Empúries.

C. Camps, al seu torn, glossà les implicacions polítiques de la gestió d'un assut o presa al riu Ebre al senyoriu de Flix, en mans de la ciutat de Barcelona.

Ja en la darrera sessió, la de la tarda de divendres, el professor Lluís To abordà el debat sobre la incidència de la demanda de productes tèxtils de la població pagesa i els efectes en la integració dels mercats tot desgranant el cas de la vila d'Amer i l'activitat dels drapers locals que les fonts notariais li permeten estudiar amb detall. Així, presentà la diversificació de productes i negocis que en pot documentar i el seu radi d'actuació en l'àrea de pas d'una autèntica ruta comercial de Girona a Vic. Completaren la sessió R. A. Banegas amb un estudi comparatiu entre Barcelona i Rouen centrat en els processos i espais d'escorxament i venda de carn, així com en els col·lectius d'oficis que s'hi relacionen en ambdues ciutats a la Baixa Edat Mitjana; i J. Colomer amb una comunicació tocant a un carnisser de Besalú del primer terç del segle XIV i a les línies comercials i creditícies que menà.

Sigui com sigui, amb un resum apressat del contingut de les intervencions no n'hi ha prou per donar compte dels fruits d'aquest segon seminari que, d'altra banda, es recolliran en unes actes encara en preparació. I és que, més enllà del que exposaren els diversos ponents, els espais de debat foren ben aprofitats per un públic més heterogeni i actiu del que és habitual en aquesta mena de trobades. Es pot dir, per tant, que el Seminari d'Estudis Medievals d'Hostalric sembla haver complert amb l'objectiu ineludible de trobar un auditori, uns destinataris.

Albert Reixach Sala

Institució Milà i Fontanals – CSIC (Barcelona)